

Інформація щодо результатів III Міжнародного науково-практичного форуму «Психологія і соціальна робота у XXI столітті» (20-22 листопада 2025 року, м. Полтава)

20-21 листопада у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка відбулася знакова наукова подія – III Міжнародний науково-практичний форум «Психологія і соціальна робота у XXI столітті». Захід пройшов у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» та був приурочений до 45-річчя кафедри психології університету.

Масштабна подія об'єднала понад 400 учасників: провідних науковців, практикуючих психологів, соціальних працівників, представників влади, громадських діячів та студентську молодь. Форум став платформою для обміну досвідом та пошуку відповідей на виклики воєнного часу.

Форум розпочався з відкриття оновлених локацій для психологічної підтримки та навчання. У навчальному корпусі №2 презентували фотовиставку «Дотики підтримки» в межах Національної галереї сили теплих дій, а також урочисто відкрили Психологічну лабораторію розвитку і життєстійкості «ЄТТІ».

У «Науковій вітальні» з вітальними словами до учасників звернулися ректорка університету, професорка Марина Гриньова, декан факультету психології і соціальної роботи Світлана Яланська. Вагомість події підкреслила присутність поважних гостей, які звернулися з вітальними словами до учасників наукового форуму Микола Білокінь – психолог, науковий співробітник Полтавського музею важкої бомбардувальної авіації, Рамаз Бондоевич Заркуа – голова Громадської організації «Полтавське територіальне грузинське братство «Георгія».

Юрій Кращенко – начальник Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області, зауважив на виключній важливості та своєчасності проведення таких заходів. Він підкреслив, що сьогодні якісна освіта неможлива без безпечної психологічної складової, а подібні форуми стають дієвим інструментом для пошуку рішень щодо підтримки ментального здоров'я всіх учасників освітнього процесу.

Юрій Сулаєв – полковник, начальник відділу комунікації Головного управління Національної поліції в Полтавській області, поділився досвідом роботи психологічної служби в поліції регіону. Він акцентував на критичній важливості своєчасної фахової підтримки правоохоронців, які працюють в умовах екстремального стресу, та відзначив ефективність співпраці відомчих психологів із науковою спільнотою для збереження ментального здоров'я особового складу.

Юлія Ющенко – регіональна координаторка Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» у Полтавській області, доцентка ПДМУ, зауважила важливість консолідації зусиль освітніх закладів та громади у формуванні культури піклування про ментальне здоров'я. Вона підкреслила, що саме завдяки таким заходам та відкриттю нових просторів підтримки, як-от

фотовиставка «Дотики підтримки», психологічна допомога стає ближчою та доступнішою для кожного українця в умовах війни.

Пленарна платформа форуму охопила широкий спектр актуальних тем. Модератором виступила докторка психологічних наук Світлана Яланська. Особливий акцент було зроблено на спадкоємності наукових традицій та актуальних викликах війни. Почесний академік НАПН України Валентин Рибалка у своєму виступі підкреслив, що факультет психології і соціальної роботи ПНПУ є гідним продовжувачем справ видатних українських психологів і педагогів.

Під час пленарного засідання науковці обговорили важливі проблеми сьогодення:

Академік НАПН України Тамара Яценко висвітлила розвиток психодинамічної теорії та практики в Україні

Роман Гриньов (Ізраїль) представив дослідження про психологічні умови підготовки студентів в Аріельському університеті

Професор Сальватор Джакомуцці (Австрія) презентував мікропротоколи для допомоги населенню, постраждалому від війни.

Вагомий внесок у роботу форуму зробили міжнародні експерти, які представили унікальні дослідження та методики. Дослідниця зі США Шарі Л. Вілсон у співавторстві з в'єтнамським науковцем Хо Хун Си розглянули розвиток STEM-компетентності у виховательок закладів дошкільної освіти В'єтнаму, визначивши це як важливий шлях до гендерної рівності та сталого розвитку

Надзвичайно актуальним досвідом поділилася Пета Лоу з Австралії. Вона презентувала програму «The Warrior Connection», розкривши особливості психосоціальної підтримки ветеранів за допомогою коней та методики травма-інформованої терапії.

Професорка Еліна Панасенко (Донбаський державний педагогічний університет) презентувала модель кризового консультування дорослих у період соціальних змін. Професорка Наталія Савелюк (ТНПУ ім. В. Гнатюка) зацентувала увагу на психосоматичних чинниках стресу та гармонізації самоусвідомлення.

Окрему увагу приділили й майбутньому професії — студенти факультету презентували своє бачення фаху в межах проєкту «PROFI_Я».

Другий день форуму був присвячений практичній роботі на базі центрів та лабораторій факультету. Учасники мали змогу відвідати низку унікальних майстер-класів:

Оксана Кошман та Дмитро Кербут провели зустріч на тему «Хто такий ветеран та як з ним спілкуватися»;

Дарія Сопун навчала техніці «Флюїд арт» для релаксації.

Людмила Мисяк разом із чотириласими помічниками центру «АЛЬФА-ЗГРАЯ» продемонструвала методи психоемоційної підтримки.

Анжеліка Яценко провела майстер-клас «Не всі монстри кричать», присвячений темі гендерно зумовленого насильства.

Окрім наукових дискусій, форум став простором для опанування дієвих технік самопомоги. Зокрема, Наталія Дерябіна, координаторка Центру допомоги врятованим м. Полтави, провела майстер-клас із відновлення особистісного ресурсу в умовах війни.

Особлива атмосфера професійного пошуку панувала під час роботи тематичних наукових платформ. Модератором тематичних наукових платформ виступила кандидат психологічних наук, доцент кафедри кризової психології Тетяна Дзюба. Учасники зосередили увагу на трьох ключових векторах: психологічних технологіях відновлення особистісних ресурсів, гармонізації психоемоційного стану та актуальних аспектах соціальної роботи з подолання наслідків війни.

Робота секцій відзначилася глибиною дискусій та різноманіттям підходів – від філософсько-психологічних роздумів до конкретних реабілітаційних протоколів:

Професор Володимир Моргун (Полтава) запропонував учасникам поглянути на психологію стосунків крізь призму глобальних сенсів, представивши доповідь «Ноосферне кохання та психотехніка подолання його ілюзій». Його виступ став глибокою рефлексією про природу людських почуттів та шляхи досягнення психологічної зрілості.

Потужний практичний кейс представив Тимур Третьяков – клінічний психолог-інтерн кафедри фізичної та реабілітаційної медицини Полтавського державного медичного університету та докторант з психології Університету миру (ООН, Белград). У своїй доповіді «Від травми до трансформації: інтегрована модель спорту та групової психотерапії взаємодопомоги для реабілітації ветеранів» він розкрив дієві механізми повернення ветеранів до повноцінного життя, поєднавши фізичну активність із терапевтичною підтримкою групи.

Форум засвідчив високий науковий рівень та практичну спрямованість факультету психології і соціальної роботи ПНПУ імені В. Г. Короленка, який активно реагує на потреби суспільства та готує кваліфікованих фахівців для відновлення ментального здоров'я українців.

Результати роботи учасників форуму під час наукових обговорень та дискусій знайшли своє відображення в наступних рекомендаціях:

1. Враховуючи гостру потребу суспільства у поверненні ветеранів до повноцінного цивільного життя сприяти впровадженню інтегрованих моделей реабілітації; формувати культуру коректної комунікації – проводити регулярні тренінги та інформаційні кампанії для цивільного населення, колег та сімей на тему «Хто такий ветеран та як з ним правильно спілкуватися» задля уникнення ретравматизації.
2. Інтегрувати психологічну складову в освітній процес – визнати психологічну безпеку базовим критерієм якості освіти (відповідно до

стандартів Державної служби якості освіти). Ознайомлювати учасників освітнього процесу дієвими інструментами підтримки ментального здоров'я як студентів/учнів, так і педагогів.

3. Розвивати в громадах доступні простори підтримки, створювати інноваційні лабораторії розвитку та життєстійкості (на зразок лабораторії «ЄТТІ» в ПНПУ) та використовувати візуальні формати (артпроекти, фотовиставки як «Дотики підтримки») для зниження стигми навколо психологічної допомоги.
4. Консолідувати зусилля закладів освіти та громад – створювати спільні програми в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» для формування повсякденної культури піклування про свій психоемоційний стан.
5. Ширше використовувати методики релаксації та арттерапії (наприклад, техніку «Флюїд арт») для стабілізації психоемоційного стану, відновлення особистісного ресурсу та швидкого зняття напруги в умовах війни.
6. Інтегрувати роботу з фахово підготовленими собаками-помічниками (досвід центру «АЛЬФА-ЗГРАЯ») як ефективний метод зниження тривожності під час групової та індивідуальної терапії.
7. Розробляти та поширювати спеціалізовані програми психологічної допомоги, спрямовані на ідентифікацію, превенцію та реабілітацію постраждалих від домашнього та гендерного насильства в умовах соціальних криз.

Запропоновані рекомендації є орієнтиром для взаємодії державних інституцій, закладів вищої освіти та практичного сектору соціально-психологічних послуг. Головна мета – створення цілісної, безбар'єрної та науково обґрунтованої системи підтримки психічного здоров'я громадян України.